

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ในคดีอาญาของศาลอาญาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ศาลฎีกาส่งคำร้องของโจทก์ (นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า นายชำนาญ รวีวรรณพงษ์ เป็นโจทก์ฟ้องนายสุทัศน์ เงินหมื่น กับพวก รวม ๓ คน เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ในคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๔๕/๒๕๔๓ ฐานความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และสมคบกันกระทำความผิดฐานช่องโจร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๐ วรรคสอง

ศาลอาญาพิเคราะห์แล้ว มีคำสั่งว่า โจทก์มิใช่ผู้เสียหายในความผิดฐานช่องโจร ไม่มีอำนาจฟ้องให้ยกฟ้อง ส่วนความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) จึงไม่มีอำนาจรับคดีในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน

โจทก์ฎีกาขอให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้รับฟ้องโจทก์ และยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๙ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ เพราะเป็นการจำกัดสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘ ซึ่งรัฐธรรมนูญรับรองสิทธิไว้โดยปริยายว่ามีสิทธิ ทำให้ผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งเคยมีสิทธิฟ้องคดีอาญาต่อศาลได้ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองสิทธิไว้ ต้องเสียสิทธิไม่มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล อำนาจฟ้องคดีอาญาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญของผู้เสียหายในคดีอาญาที่รัฐธรรมนูญรับรองและคุ้มครองไว้ ดังนั้น หากศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยกับปัญหาและเหตุผลของโจทก์แล้ว ขอให้โปรดพิจารณาดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ด้วย

ศาลฎีกาพิจารณาและมีคำสั่งว่า เมื่อโจทก์ยื่นคำร้องว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ และไม่ปรากฏว่ามีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และให้ส่งความเห็นของโจทก์ดังกล่าว ตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้น คือ ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า โจทก์ในฐานะผู้ร้องได้โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ หรือไม่ โดยบทบัญญัติมาตรา ๙ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลฎีกาจะใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นตามคำร้องที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพ ของชนชาวไทย ซึ่งเป็นหลักการทั่วไปที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตราต่าง ๆ ของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งสิทธิและเสรีภาพที่รับรองไว้โดยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งสิทธิและเสรีภาพดังกล่าว ย่อมได้รับความคุ้มครองและผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมาย และการตีความกฎหมาย ทั้งนี้ บทบัญญัติมาตรา ๒๗ มิได้มีข้อความใดที่รับรอง สิทธิและเสรีภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ เนื่องจากสิทธิและเสรีภาพที่เป็นเรื่องเฉพาะมีบัญญัติอยู่ในมาตราอื่น ของรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ บัญญัติเป็นหลักการไว้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ แต่มีข้อยกเว้นให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กฎหมายที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง บัญญัติให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ในศาลฎีกา และกำหนดองค์คณะผู้พิพากษาที่จะพิจารณาคดี ตามวรรคสามได้บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ ของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองว่าให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อมีการกล่าวหาว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๙ บัญญัติให้ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อให้ดำเนินการ

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ (๒) ได้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจศาลในการพิจารณาคดีไว้ จึงเห็นว่า รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ ได้บัญญัติกำหนดเขตอำนาจศาลในการพิจารณาคดีไว้เป็นการเฉพาะการพิจารณาว่าคดีใด จะอยู่ในเขตอำนาจศาลใดต้องพิจารณาถึงประเภทและลักษณะของคดีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ได้บัญญัติไว้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๒

การดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีความสำคัญกว่าการดำเนินคดีอาญาทั่วไป โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๒ กำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนข้อเท็จจริงแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไปที่ใช้ระบบกล่าวหา และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ได้กำหนดให้องค์คณะของผู้พิพากษาที่พิจารณาคดีแตกต่าง จากองค์คณะผู้พิพากษาโดยทั่วไป และศาลที่พิจารณาพิพากษาคดีมีเพียงชั้นเดียว นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๑ ได้บัญญัติให้คำสั่งและคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เป็นที่สุดในส่วนของผู้มีอำนาจฟ้องคดีกฎหมายบัญญัติให้ผู้มีอำนาจฟ้องคดีจำกัดเฉพาะอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเท่านั้น เพราะความผิดดังกล่าวเป็นความผิดต่อรัฐ รัฐเป็นผู้เสียหายโดยตรง และอัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินคดีแทนรัฐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ได้บัญญัติเขตอำนาจศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้โดยเฉพาะ เพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง หรือข้าราชการการเมืองอื่น รวมทั้งตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว โดยมีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไปและมีได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิของผู้เสียหายหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประกอบกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓๒บัญญัติให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้น เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๘ และมาตรา ๓๓๒จึงไม่มีกรณีใดที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๙ (๑) และ (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายผัน จันทรปาน นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ฌ สงขลา นายนพดล เสงเจริญ นายปรีชา เฉลิมวณิชช์ นายมงคล สระฐาน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัครโรจน์
นายอภิัย จันทนจุลกะ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๘ ก วันที่ ๒๓
มกราคม ๒๕๔๙

ย่อโดย พันโท ภาคภูมิ ศิลารัตน์
กลุ่มงานคดี ๓